Trafi Liikenteen turvallisuusvirasto
Trafiksäkerhetsverket

LAUSUNTO

Päiväys/ Datum 24.3.2017

Liikenne- ja viestintävaliokunta
keskiviikko 29.3.2017 klo 11.15

Dnro/Dnr TRAFI/95400/03.03.01/2017

Viite/ Referens U 25/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (päästökauppadirektiivin muutos)

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenteen turvallisuusvirastolta (Trafi) kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa. Trafi kiittää kuulemismahdollisuudesta ja lausuu lentoliikenteen päästökaupan toimivaltaisen viranomaisen näkökulmasta.

Lentoliikenteen päästökauppa alkoi vuonna 2012 kattaen Euroopan talousalueen (ETA) sisäisten lentojen lisäksi myös ETA:n ja kolmansien maiden väliset lennot, mutta poliittisen vastustuksen vuoksi se ei ole toiminut alun perin suunnitellussa laajuudessaan. Vuosiksi 2013-2016 soveltamisala rajattiin ETA:n sisäisiin lentoihin, sillä EU halusi tukea Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) pyrkimystä saada aikaan kansainvälinen sopimus lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen rajoittamiseksi. Tässä onnistuttiin ICAO:n 39. yleiskokouksessa 6.10.2016, kun jäsenvaltiot sopivat kansainvälisen lentoliikenteen päästöhyvitysjärjestelmän (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation, CORSIA) kehyksestä päätöslauselman muodossa.

Komissio antoi 3.2.2017 asetusehdotuksen (COM(2017) 54 final), jossa esitetään lentoliikenteen päästökaupan jatkuvan vuosina 2017-2020 samoilla säännöillä kuin vuosina 2013-2016. Ehdotuksella pyritään varmistamaan työrauha CORSIA:n yksityiskohtien valmistelulle ICAO:ssa ja säilyttämään lentoliikenteen päästökaupan myönteiset ympäristövaikutukset. Valtioneuvosto tukee kirjelmässään komission ehdotusta tältä osin. Myös Trafi pitää erittäin tärkeänä, ettei CORSIA:n jatkovalmisteluita ja EU:n jäsenmaiden lentoliikennesuhteita kolmansiin maihin vaaranneta laajentamalla lentoliikenteen päästökaupan soveltamisalaa. Trafi osallistuu CORSIA:n jatkovalmisteluihin ICAO:n ympäristönsuojelukomitean työryhmissä ja pitää niiden nopeaa etenemistä erittäin tärkeänä. Vaikka CORSIA käynnistyy varsinaisesti vasta vuonna 2021, toimivaltaisten viranomaisten ja operaattoreiden ensimmäisten velvoitteiden on tarkoitus alkaa jo ensi vuonna.

Trafi hallinnoi lentoliikenteen päästökaupassa operaattoreita, joilla on Trafin myöntämä liikennelupa tai joiden arvioiduista päästöistä suurin osa on aiheutunut Suomen alueella. Trafi myöntää vuosittain yhteensä 493 075 ilmaista päästöoikeutta neljälle operaattorille, mikäli niiden päästöt ylittävät tietyn määrän. Komissio esittää, että operaattoreille myönnetään jatkossa vuoden 2016 määrää vastaava määrä päästöoikeuksia, joten Trafin myöntämä määrä pysyisi samana kuin yllä. Viime vuonna operaattoreiden raportoima päästömäärä oli 952 461 tonnia hiilidioksidia. Tänä vuonna Trafille raportoi yksi suomalainen ja kaksi yhdysvaltalaista operaattoria. Komissio esittää soveltamisalan pysyvän samana

kuin vuosina 2013-2016, joten asetusehdotus ei vaikuttaisi Trafille raportoivien operaattoreiden määrään.

Komissio esittää asetusehdotuksessaan lisäksi lentoliikenteen päästökiintiön lineaarisen vähennyskertoimen käyttöönottoa vuodesta 2021 eteenpäin ja ei-kaupallisten alle 1 000 tonnia hiilidioksidia vuodessa päästävien operaattoreiden vapautuksen pidentämistä vuodesta 2020 vuoteen 2030 saakka. Valtioneuvosto katsoo kirjelmässään, että näihin kysymyksiin tulisi ottaa kantaa vasta, kun komissio tarkastelee lentoliikenteen päästökaupan jatko- ja muutostarvetta CORSIA:n yksityiskohtien ollessa sovittuina, mutta voi kuitenkin hyväksyä kysymysten käsittelyn komission ehdotuksen käsittelyn yhteydessä, mikäli se ei vaaranna ehdotuksen käsittelyn aikataulua. Trafi yhtyy valtioneuvoston näkemykseen ja korostaa, että ehdotuksen käsittely aikataulun puitteissa on erittäin tärkeää, jotta toimivaltaiset viranomaiset ja operaattorit voivat sujuvasti hoitaa päästökauppaan liittyvät velvollisuutensa ensi vuonna.

Vuosina 2013-2016 sekä ETA-alueen että kolmansien maiden operaattorit ovat noudattaneet lentoliikenteen päästökaupan sääntöjä erittäin hyvin koko järjestelmän tasolla. Vuonna 2015 operaattoreiden raportoima päästömäärä oli 57 miljoonaa tonnia ja ne luovuttivat vastaavan määrän päästöoikeuksia. Luovutetuista päästöoikeuksista 18 miljoonaa oli laitosten päästöoikeuksia ja 1,3 miljoonaa oli kansainvälisiä päästöhyvitysyksiköitä.

Tiia Jyräsalo
erityisasiantuntija